

במשפחות הכי טובות

עוד סיפורים מהחיים...

דמעות קרות

חזקה על המת שיישכח מהלב, חיז"לו אבותינו. אל תבואו אפוא בטענות אל חבריו של המנוח, שרק קומץ מהם נאסף בבית הקברות בתום שנת האבל. הם ניצבו לצד בני המשפחה. החבר של טובה עמד לידה, הקשיב לקדיש, האזין להספד שנשא אחד החברים. החברים התקשו לבלום את מירוץ עיניהם: מפניה של טובה אל בן־זוגה, ממנו אל דרורה, אמו של יורם, ומשם אל המצבה הטרייה. מעל שם הנפטר נחקק: "אבינו ובעלי". איש מהנוכחים לא התעלם מכך, שהילדים קדמו לאלמנה על פני השיש הקר.

בתום הטקס ניגשה דרורה אל טובה, חיבקה אותה בחום, מחייכת אליה על אף המקום ולמרות האווירה. המשתתפים נשמו לרווחה. הם צפו מתיחות קשה, בטוחים כי לבה של האם מלא על כלתה. החיבוק הרגיע את כל הדאגות, והמילים שהתלוו אליו הפשירו עוד יותר את האווירה.

"בואי אליי הערב", ביקשה דרורה, וטובה נעתה בהנהון להזמנה.

...

"אני חייבת לקיים הבטחה שנתתי לבן שלי", הסבירה דרורה בסלון ביתה. על השולחן היו מונחות סלסלת עוגיות וקערת פירות. טובה לא נגעה בהם. החיבוק בבית הקברות הפיג אמנם את חששותיה, אבל את המתח ואת הסקרנות קשה היה לה להסתיר.

"הבטחתי ליורם", אמרה דרורה, "למסור לך את המכתב הזה. הוא הורה לי לא לתת לך אותו לפני שתחלוף שנה מיום מותו, וגם אז – רק אם אהיה משוכנעת שחזרת לחיים רגילים".

היא הושיטה לטובה מעטפה חתומה. טובה פתחה אותה בידיים רועדות ושלפה מכתב מבעלה.

כתב היד המוכר הכה בה. היא שקעה בו, וכל הרמעות החמות הכלואות בקרבה שטפו קלחו. היא קוראת ומתייפחת, ודרורה יושבת מולה ונותנת דרור גם לדמעותיה שלה.

"יקרה ואהובה", קראה טובה, ונדמה היה לה כי קול הבריטון הרך של יורם עולה באוזניה. "בשנתיים האחרונות ראיתי כמה את סובלת. ייסורי עומד דים להסתיים בקרוב, והמחשבה כי את תמשיכי לסבול קורעת את לבי. "לא הפסקתי לשאול את עצמי איך אנמול לך על האהבה הגדולה שלך ועל התמיכה מצדך בתקופה הקשה הזאת. הגעתי בסוף לרעיון, שתחילה נראה לי אכזרי, אבל החלטתי כי רק בכך אביע את אהבתי אליך ואעזור לך להתאושש לאחר לכתך.

"לפיכך כתבתי צוואה ובה קיפחתי אותך במכוון וללא הסברים. אולי תשנאי אותי בגלל הצוואה, ובוודאי – כך אני מקווה – תהיי לפחות מלאת כעס כלפיי. הלוואי. כן, הלוואי.

"לאמני אתן מכתב זה, ואם תוכניתי תעלה יפה, הרי כאשר תקראי את המכתב, תשובי כבר לחיים נורמליים. אני מקווה שתסלחי לי, כי כל שעשיתי הוא למענך. וגם למעני, בעצם. כך אוכל לשאת ביתר קלות את הימים שנותרו לי".

...

שתי הנשים קמו על רגליהן והתחבקו ממושכות. מעתה יכלו לשוחח בנחת, והן עשו זאת על האדס שאצל האחת הוא נולד ואצל השנייה מת. הן גלשו ופפטו בענייני חולין וכמו חזרו אל הימים הטובים ההם. לפני שנפרדו, הפתיעה דרורה בשנית: עוד מכתב השאיר לה בנה, ובו הוראות מפורטות לשמירתו של הרכוש שהוריש לה, לאם, כפיקדון זמני. פיין קרן שיעבור, בבוא היום, לידיה של טובה. ■

כשהייתי צעיר השכתי כי הכסף הוא העיקר בחיים. כאשר גדלתי – נוכחתי שזה נכון. ברנרד שאו

"הכסף לא מעניין אותי, תאמין לי, זה בכלל לא העניין. מה שאני רוצה לדעת זה רק דבר אחד: למה הוא עשה לי את זה?"

דמעות חמות התגלגלו מעיניה של טובה. גם אנשים המרבים לבכות אינם סובלניים ביותר לבכיים של אחרים, שאינם נראים אותה שעה במיטבם. אבל הבכי העצים דווקא את יופייה של טובה. עורה שטוף הדמעות בהק ברעננות. ריסייה התארכו והצלו על עיניה התכולות.

עורך הדין הזורה איתה לחלוטין. לרוב הוא אינו מתרגש מול התרגשות לקר חותיו. עיניים מצועפות, כתפיים שפופות ודמעות נוטפות כבר לא עושות עליו רושם. מגיסינו הרב למד לדעת כמה מסכות מונחות מתחת למסכות, המסתירות מסכות נוספות, ורק מתחתן נמצאת האמת הבטוחה – שגם היא, בעצם, מסכה.

אבל המקרה הזה היה שונה. טובה התאלמנה שבוע לפני כן, לאחר קרוב לשלושים שנות נישואים. יורם נפטר מסרטן. הוא הותיר אחריו צוואה, ובגללה זימן אותה עורך הדין למשרדו. הוא הקריא לה אותה, ועם כל שורה הלכה רוחה של האלמנה ונסערה: בעלה הוריש את כל רכושו לילדיו ולאמו. לטובה לא הוריש אגורה.

"איך זה יכול להיות?" חזרה ושאלה, "איך אתה מסביר את זה?"

הפרקליט פרש את ידיו לצדדים. "אני לא יודע מה להגיד לך", אמר. "מי יודע מה מתחולל בלבו של אדם היודע שימיו ספורים? זה היה המצב כשירם ביקש ממני להכין את הצוואה, חודש לפני שמת, והוא ידע מה מצפה לו מעבר לפינה".

עורך הדין הגיד את ראשו, כחכה בגרונו – הוא ידע כי אלמלא כן, קולו לא יישמע – ושאל: "אולי הוא גרר איתו איזה עלבון נגדך, והצי וואה היא הנקמה שלו, ותסלחי לי על המילה?"

"הדבר היחיד שהוא גרר היו גרורות הסרטן שלו", לסתותיה של טובה התהדרקו, "ואני נגררתי איתו מרופא לרופא. אם היית יודע כמה פעמים הכנתי יחוצאתי הכנסתי יחוצאתי אותו מבתי־חולים!"

היא החלה שוב לבכות, והפעם נראה כי דמעות קרות זולגות מעיניה.

...

איש מהחברים של טובה ויורם לא הבין את פשר הצוואה. הם ידעו שני שואיהם היו מוצלחים בצורה נדירה: דגם משוכלל לחיי אהבה יוצאים מהכלל, שטעמם לא פג וליחם לא נס, שהזמן לא כרסם בהם ולא נגס – לבלבו תפוח וגם אגס.

בימי "השבעה" הצהירה טובה שלעולם לא תצא עם גבר אחר, כי רק גופו של בעלה טמון באדמה, אבל רוחו תימצא איתה כל החיים. "הזיכרונות ממנו", התבטאה אז, "ספוגים בבית. אני לא רוצה שהנוכחות שלו תיעלם".

אבל אחרי הלם הצוואה כמעט לא שמעו אותה עוד מדברת על בעלה. כאשר הזכירו אותו, ניצת זיק של רוגז בעיניה. היא החלה לצאת ולבלות. חצי שנה חלפה מאז הפטירה, ואחת מחברותיה שאלה אותה אם תהיה מוכנה לפגוש גרוש נחמד. "בשמחה!" ענתה מיד.

השידוך התגלה כהצלחה. רומן סוער פרח במהירות. הם נראו יד ביד צוהלים כילדים, טיילו בארץ, טסו גם אל מעבר לים, ואחרי חודשים ספורים עבר החבר לגור עם טובה ברייתה.

...